

Restauratieplan achtzijdig schapenschot (schaapskooi) met rieten kap en met lemen wanden aan de Leusmansweg 6 te Markelo (Gemeente Hof Van Twente) Overijssel

Bouwjaar: negentiende eeuw
Publicatie: 19720905
Rijksmonument ID: 28131

Markelo Juni-november 2022

Recent is het boerderijperceel met daarop onder andere de bijzondere schaapskooi door de familie [REDACTED] aangekocht.

De schaapskooi verkeert in erbarmelijk slechte toestand en de nieuwe eigenaar is bereid deze volledig te restaureren onder het motto: "Behouden wat goed is".

De lemen wanden die oorspronkelijk zijn opgebouwd uit verticaal latwerk met gevlochten twijg en leemstuc nagenoeg geheel volledig vergaan. In het verleden is het stucwerk vervangen met wapening van gegalvaniseerd kippengaas met daarop wederom leemstuc aangebracht

Door de slechte staat is de houten constructie met o.a. pen- en gatverbinding grotendeels vergaan.

Figuur 1 Verdwenen leemstuc

Het riet van de kap is al geruime tijd deels verdwenen waardoor de sporen en latten compleet zijn verrot.

Figuur 3 gaten in het dak met verrotte constructie

Figuur 2 delen waar leemstuc buitenzijde nog redelijk is

Geschiedenis:

Er is contact geweest met de heer [REDACTED] (nu [REDACTED]) die tot 1972 eigenaar was.

Hij vertelde dat hij vroeger de leemstuc, wanneer dat beschadigd was met een mortel van leemstuc en gehakseld stro repareerde. De kap in tijdens zijn eigendom ooit opnieuw gedekt met een B-keuze riet. Na het gebruik voor schapen kreeg de schaapskooi functie als kalverstal. Om de stuc niet te beschadigen zijn er toen houten voorzetschotten voor de leemstucwanden geplaatst. De schaapskooi is echter later als "Keet" voor de jeugd gebruik genomen. *(ontmoetingsruimte voor jongeren zoals dat al lange tijd gebruikelijk is in Oost-Nederland.)*

De sporen hiervan zijn nog duidelijk aanwezig zoals een grote bar, ingebouwde koelkast, feestverlichting. Voor dat gebruik en tegen de kou is ook aftimmering als een soort doos- in doos constructie gemaakt.

Staat van het bouwwerk

De leemstucwanden van de huidige constructie bestaande uit 2-zijdig aangebracht op gaas dat is gespannen op latwerk (halve rondhoutdelen) zijn gestucced met lokaal gewonnen leemstuc is voor circa 70% verdwenen. Het hout is daarbij door vocht en houtaantaster absoluut aan vervanging toe. De deuren aan de voor en achterzijde verkeren in een matige staat even als de constructie er om heen. Het rieten dak moet volledig worden vervangen. Tijdens een herstelactie in het verleden is aan 2 zijden van het latwerk gegalvaniseerd gaas gebruikt als wapening voor de leemstuc. Omdat er geen sporen van vlechtwerf in twijg is aangetroffen ligt het in de bedoeling om wederom met deze wapening het stuc aan te brengen. Dit in kader van een duurzame oplossing.

Bomen

Om en boven de schaapkooi staan een aantal bomen en struiken die door overhang, schaduwwerking en langdurig nalekken na een bui een negatieve invloed op het rieten dak hebben. Deze zullen deels worden teruggesnoeid of gekapt.

evenals 90% van de sporen en de volledige bindlatten voor de bevestiging van het riet. De zandvloer is in het verleden volledig geplaveid met betontegels.

Herstel-(deels vervanging)

Familie Brakenhoff is bereid om te investeren in herstel-vervanging dit bijzondere monument en om het voor de toekomst te behouden. Wel zal daar ondersteuning voor nodig zijn.

Mogelijkheden voor subsidies zijn:

1. Subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim). De regeling in het kort: Voor eigenaren van gebouwde rijksmonumenten die geen woonhuis zijn, zoals een kerk, molen of fabriek. Aanvragen kan van 1 februari tot en met 31 maart bij Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. *(Omdat het bouwwerk in een dermate slechte staat verkeert dat het vrijwel geheel vervangen dient te worden is hier niet voor gekozen door de eigenaar).*

2. Provinciale restauratie subsidie:
Subsidie Erfgoed 'Het Verhaal van Overijssel' 2.0
Onder cultureel erfgoed verstaan wij: Overijsselse gebouwen, bouwwerken en cultuurlandschappen die vanuit het verleden zijn overgebleven. Ze zijn het waard om behouden te blijven en ze dragen bij aan de identiteit van het gebied. Subsidie voor activiteiten die bijdragen aan het behoud van cultureel erfgoed. Dit door plannen te ondersteunen op het gebied van archeologie, cultureel erfgoed, immaterieel erfgoed en streektaal. Voor wie: Een gemeente, een stichting, een vereniging, een BV, een NV of een maatschap. *(eventueel een mogelijke oplossing)*
3. Andere subsidiemogelijkheden onderzoeken, zoals fondsen etc en met een leerlingenproject onder leiding van aannemer Haarman de schaapkooi te restaureren. *(eventueel een mogelijke oplossing)*
4. Andere mogelijkheid *(De familie ████████ neemt de gehele restauratie voor eigen rekening afhankelijk van het totale kostenplaatje).*

Bij de planvorming zijn betrokken:

Monumentenmedewerker ████████ Gemeente Hof van Twente
De Heer ████████ (Stichting Maarkels Landschap en Erfgoedcom. Hof v Twente)
Bouwbedrijf Haarman Harfsen
██████████ Monumentenwacht Overijssel
██████████ Coördinator restauratieplan
Stichting RIBO Haarweg 3 7555 PC Hengelo tel. 074 - 2919555
tel. ████████ email: ████████@ribo.nl

KLUMPERS

Het erve Klumpers, het stamhuis van alle Markelose Klumpers' en, gelegen in de Achterhoek nabij Markelo, lijkt gesticht te zijn in de 1^e helft der 16^e eeuw.

Het erf is rond 1600 een eigendom van de familie Splinter op huis Oldenhof. In 1654 koopt het St. Geertruiden Gasthuis uit Deventer de boerderij voor 2160 goudgulden (of 3024 Karolingische gulden). Vóór 1750 is het in eigendom gekomen van de bewoners. Er staat achter het erf nog een oude schaapskooi.

Tot 1972 is het bewoond geweest door opeenvolgende families ████████; toen vertrok men wegens ruilverkaveling naar een nieuwe boerderij in het Markelosebroek. Sinds die tijd is het een woonboerderij.

De omgevingsvergunning voor de restauratie wordt in november 2022 aangevraagd.
Hopelijk kan de schaapskooi medio 2023 in oude luister worden hersteld.

Juni 2022

Actueel tot: 1 december 2022